

O b s a h

ÚVOD (Žáčková)

Definice toxikologie	15
Definice a klasifikace jedu.....	15
Historie toxikologie.....	18
Klasifikace toxikologie.....	19

OBECNÁ TOXIKOLOGIE (Žáčková)

I. Obecné vztahy mezi chemickou látkou a toxickým

účinkem.....	21
1. Faktory ovlivňující toxický účinek.....	21
Dávka	21
Expozice.....	22
Selektivní toxicita	23
2. Projevy toxického účinku	24
3. Mechanismy toxického účinku	25
4. Toxikokinetika	28
Absorpce toxických látek	28
Absorpce trávicím systémem	28
Absorpce plicemi	29
Absorpce kůží	31
Distribuce toxických látek	33
Biotransformace toxických látek	34
Exkrece toxických látek.....	38
Exkrece ledvinami	38
Fekální exkrece	39
Intestinální exkrece.....	40
Exkrece inhalací	41
Ostatní exkrementní cesty	41

Jedno- a multikompartmentové modely.....	42
II. Obecné zásady terapie otrav	44
1. Klasifikace otrav	44
2. Terapie otrav	45
Přerušení toxického účinku.....	46
Přerušení další expozice xenobiotika	46
Eliminace xenobiotika z organismu	46
Detoxikace xenobiotika	49
Nespecifická antidota.....	49
Specifická antidota urychlující eliminaci toxické látky tvorbou komplexu.....	50
Specifická antidota působící na cílovém místě .	55
Antidota působící profylakticky	62
Zachování životně důležitých funkcí.....	65

SPECIÁLNÍ TOXIKOLOGIE VYBRANÝCH XENOBIOTIK (Vopršalová)

I. Anorganické látky	66
1. Plyny.....	66
Oxid uhelnatý	66
Oxid uhličitý	68
Oxidy síry	69
Oxidy dusíku	70
Ozón	71
Sulfan (sirovodík)	73
2. Halogeny	74
Chlor	74
Elementární fluor a fluorovodík	75
Fluoridy	76

3. Kovy	77
Arsen	77
Kadmium	81
Rtuť	84
Olovo	89
Chrom	94
Nikl	96
Baryum	98
Selen	98
Zinek	100
Železo	102
Měď	105
Hliník	107
Lithium	109
Zlato	111
4. Ostatní	112
Dusičnany, dusitany	112
Kyanovodík a kyanidy	114
II. Organické látky	116
1. Alifatické uhlovodíky	116
Methan, ethan	116
n-hexan, 2-hexanon	117
Benzin	118
2. Alkoholy	120
Methanol	120
2-propanol (isopropylalkohol, isopropanol)	121
3. Aldehydy	122
Formaldehyd	122
Akrolein	124
4. Glykoly	124

Ethylenglykol	124
Propylenglykol	126
5. Aromatické uhlovodíky	127
Benzen	127
Fenol	129
Toluen	130
6. Aromatické nitroderiváty	131
Nitrobenzen	131
Anilin	132
7. Chlorované uhlovodíky	134
Trichlormethan (chloroform)	134
Tetrachlormethan.....	135
Monochlorethylen (vinylchlorid)	137
Trichlorethylen	138
Polychlorované dibenzodioxiny - TCDD	140
III. Pesticidy	141
1. Insekticidy	142
Chlorované uhlovodíky	142
Organofosfáty	144
Karbamáty	150
Insekticidy rostlinného původu	152
2. Rodenticidy	154
Warfarin	155
Fluorocetan sodný	156
Strychnin	157
Fosfidy - fosfin	158
3. Fungicidy	159
Dithiokarbamáty	159
Hexachlorobenzen	160
Pentachlorfenol	161

4. Herbicidy	162
Chlorfenoxysloučeniny	162
Dinitrofenoly	163
Dipyridilové sloučeniny	164
Ostatní herbicidy	166
IV. Toxiny živočišného původu	166
1. Prvoci - protozoa	167
2. Láčkovci - coelenterata	167
3. Ostnokožci - echinodermata	168
4. Měkkýši - mollusca	169
5. Blanokřídli - hymenoptera	171
6. Škorpióni - scorpionidea	174
7. Pavouci - araneidea	176
8. Ryby - osteichthyes	179
9. Obojživelníci - amphibia	181
10. Hadi - ophidia	182

EXPERIMENTÁLNÍ HODNOCENÍ TOXICITY

(Žáčková)

Úvod	189
1. Stanovení akutní toxicity	190
2. Stanovení toxicity při opakovaném podávání	191
3. Zkouška na neškodnost	193
4. Zkoušky na lokální dráždivost	194
4 a. Zkouška na akutní dermální dráždivost	194
4 b. Zkouška na intradermální reakci	196
4 c. Test senzibilizace	197
4 d. Test na oční dráždivost	198
4 e. Doplnující testy na lokální dráždivost	199
Test na orální dráždivost	199

Test na penisovou dráždivost	201
Test na rektální dráždivost	202
Test na vaginální dráždivost	203
5. Test na pyrogenitu	204
Biologická zkouška na pyrogeny	204
Mikrobiologická zkouška na pyrogeny	206
6. Testy na ovlivnění reprodukčního systému	207
7. Testy na mutagenitu	209
8. Testy na kancerogenitu	213
Mechanismus účinku karcinogenů	213
Látky antagonizující účinek karcinogenů	214
Klasifikace chemických karcinogenů	215
DNA reaktivní karcinogeny	215
Epigenetické karcinogeny	219
Neklasifikované karcinogeny	220
Hlavní principy biologických testů.....	222
 Použitá literatura	 230